

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

HOÀNG TRƯỜNG SƠN

**PHÁT TRIỂN DU LỊCH CỘNG ĐỒNG
HUYỆN BA CHẾ, TỈNH QUẢNG NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Thái Nguyên, năm 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

HOÀNG TRƯỜNG SƠN

**PHÁT TRIỂN DU LỊCH CỘNG ĐỒNG Ở
HUYỆN BA CHẾ, TỈNH QUẢNG NINH**

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số ngành: 8 62 01 15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn: PGS.TS. Dương Văn Sơn

Thái Nguyên, năm 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của riêng cá nhân tôi. Các số liệu có nguồn gốc rõ ràng, kết quả trong luận văn là trung thực và kết luận khoa học của luận văn chưa từng công bố bất kỳ công trình nghiên cứu khoa học nào trước đây.

Thái Nguyên, ngày tháng 12 năm 2020

Tác giả

Hoàng Trường Sơn

LỜI CẢM ƠN

Tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn đến Ban Giám hiệu, các giảng viên Trường Đại Nông lâm Thái Nguyên đã nhiệt tình giảng dạy, truyền đạt kiến thức trong quá trình tác giả theo học tại Trường. Cảm ơn toàn thể cán bộ, nhân viên Trường đã tạo điều kiện thuận lợi nhất cho tác giả trong thời gian học tập và nghiên cứu nhằm hoàn thành chương trình cao học.

Tác giả Luận văn xin bày tỏ tình cảm trân trọng, sự cảm ơn chân thành, sâu sắc tới **PGS.TS. Dương Văn Sơn** vì sự tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tác giả trong quá trình thực hiện luận văn.

Xin chân thành cảm ơn lãnh đạo các phòng ban chuyên môn, Phòng Nông nghiệp và Phát triển nông, UBND huyện Ba Chẽ đã hỗ trợ tài liệu nghiên cứu cho tôi trong quá trình thu thập thông tin nghiên cứu.

Cảm ơn gia đình, những người bạn đã cùng đồng hành, hỗ trợ, giúp đỡ tác giả trong suốt quá trình học tập và hoàn thiện bản luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Tác giả

Hoàng Trường Sơn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	2
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu.....	2
4. Phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của đề tài luận văn.....	3
4.1. Những đóng góp mới của đề tài.....	3
4.2. Ý nghĩa của đề tài.....	3
Chương 1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	4
1.1. Cơ sở lý luận về phát triển du lịch cộng đồng	4
1.1.1. Du lịch.....	4
1.1.2. Du lịch cộng đồng	7
1.1.3. Phát triển du lịch cộng đồng theo hướng bền vững	18
1.2. Cơ sở thực tiễn về phát triển du lịch cộng đồng.....	23
1.2.1. Bối cảnh phát triển du lịch cộng đồng ở Việt Nam	23
1.2.2. Một số mô hình phát triển du lịch cộng đồng ở Việt Nam.....	24
1.3. Kinh nghiệm phát triển du lịch cộng đồng cho huyện Ba Chẽ	29
1.4. Tổng quan tài liệu nghiên cứu	30
Chương 2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	32

2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	32
2.1.1. Vị trí địa lý và các yếu tố tự nhiên	32
2.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội	37
2.1.3. Đánh giá chung về thuận lợi, khó khăn về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội của huyện Ba Chẽ ảnh hưởng đến phát triển du lịch	41
2.2. Nội dung nghiên cứu	42
2.3. Phương pháp nghiên cứu	42
2.3.1. Phương pháp thu thập thông tin số liệu.....	42
2.3.2. Phương pháp xử lý, phân tích thông tin số liệu	43
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu của đề tài	44
2.4.1. Nhóm chỉ tiêu về thông tin cơ sở kinh doanh du lịch cộng đồng.....	44
2.4.2. Nhóm chỉ tiêu liên quan đến nguồn lực du lịch cộng đồng.....	45
2.4.3. Nhóm chỉ tiêu về sản phẩm du lịch cộng đồng.....	45
2.4.4. Nhóm chỉ tiêu về kinh tế du lịch cộng đồng.....	45
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	46
3.1. Thực trạng phát triển du lịch cộng đồng huyện Ba Chẽ	46
3.1.1. Các chủ trương, chính sách của Nhà nước liên quan đến phát triển du lịch Huyện Ba Chẽ giai đoạn 2015-2020	46
3.1.2. Các tuyến điểm và loại hình chính đang được khai thác ở Ba Chẽ.....	47
3.1.3. Cơ sở vật chất, hạ tầng phục vụ du lịch	55
3.1.4. Thực trạng môi trường du lịch	57
3.1.5. Thực trạng lao động ngành du lịch	58
3.1.6. Thực trạng tổ chức quản lý du lịch	59
3.1.7. Thực trạng trạng đầu tư vào lĩnh vực du lịch	59
3.1.8. Thực trạng công tác tuyên truyền quảng bá sản phẩm du lịch	60
3.2. Khách du lịch	61
3.2.1. Khách du lịch quốc tế	61
3.2.2. Khách du lịch nội địa.....	63

3.3. Sự tham gia của cộng đồng vào hoạt động du lịch	65
3.4. Tác động của du lịch tới cộng đồng địa phương	66
3.4.1. Tác động tích cực	66
3.4.2. Tác động tiêu cực	69
3.5. Một số nhận xét về hoạt động du lịch cộng đồng tại Ba Chẽ và định hướng và giải pháp đẩy mạnh phát triển du lịch cộng đồng huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh	70
3.5.1. Những hạn chế trong việc phát triển du lịch cộng đồng	70
3.5.2. Những hạn chế trong sự đóng góp của du lịch cho cộng đồng địa phương Ba Chẽ	71
3.5.3. Định hướng phát triển du lịch cộng đồng tại huyện Ba Chẽ	72
3.5.4. Giải pháp đẩy mạnh phát triển du lịch cộng đồng huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh	74
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	81
1. Kết luận	81
2. Khuyến nghị	82
TÀI LIỆU THAM KHẢO	83

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

BQL	: Ban quản lý
BTTN	: Bảo tồn thiên nhiên
CĐDP	: Cộng đồng địa phương
CN – TTCN	: Công nghiệp – Tiểu thủ công nghiệp
DLCĐ	: Du lịch cộng đồng
DLDVCD	: Du lịch dịch vụ cộng đồng
TDTT	: Thể dục thể thao
TNTN	: Tài nguyên thiên nhiên
VHVN	: Văn hóa Việt Nam
UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Tình hình sử dụng đất của huyện Ba Chẽ giai đoạn 2017-2019	34
Bảng 2.2. Giá trị sản xuất giai đoạn 2017-2019	38
Bảng 3.1: Cơ sở dịch vụ lưu trú huyện Ba Chẽ qua các năm	55
Bảng 3.2: Cơ sở dịch vụ ăn uống huyện Ba Chẽ qua các năm	56
Bảng 3.3: Doanh thu du lịch từ các cơ sở vật chất, hạ tầng phục vụ du lịch qua các năm	57
Bảng 3.4: Hiện trạng khách du lịch quốc tế đến Ba Chẽ giai đoạn 2017 -2019	61
Bảng 3.5: Hiện trạng khách du lịch nội địa đến Ba Chẽ giai đoạn 2017-2019	63

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1.Sơ đồ phân loại tài nguyên du lịch	6
---	---

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

Tên tác giả: Hoàng Trường Sơn

Tên đề tài luận văn: *Phát triển du lịch cộng đồng ở huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh*

Ngành: Kinh tế nông nghiệp   Mã số: 8.62.01.15

Tên cơ sở đào tạo: Trường Đại học Nông Lâm - Đại học Thái Nguyên

Với mục tiêu của đề tài là (1) Cập nhật và hệ thống hóa cơ sở lý luận và thực tiễn có liên quan đến du lịch cộng đồng; (2) Đánh giá thực trạng các nguồn lực tài nguyên du lịch và hiện trạng phát triển du lịch cộng đồng ở huyện Ba Chẽ; (3) Đánh giá khó khăn, thách thức và yếu tố ảnh hưởng đến phát triển du lịch cộng đồng ở huyện Ba Chẽ; và (4) Đề xuất định hướng và giải pháp chủ yếu nhằm đẩy mạnh phát triển du lịch cộng đồng ở huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.

Đối tượng nghiên cứu của đề tài là những liên quan đến du lịch cộng đồng, bao gồm các không gian có tài nguyên du lịch cộng đồng; phong tục tập quán, bản sắc văn hóa các dân tộc; tài nguyên thiên nhiên; sản xuất nông lâm nghiệp,....

Nội dung nghiên cứu của đề tài luận văn là: (1) Thực trạng phát triển du lịch cộng đồng huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh; (2) Khó khăn, thách thức và yếu tố ảnh hưởng đến phát triển du lịch cộng đồng ở huyện Ba Chẽ; và (3) Định hướng và giải pháp đẩy mạnh phát triển du lịch cộng đồng ở huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.

Kết quả nghiên cứu đã chỉ ra rằng: Ba Chẽ có tiềm năng rất lớn để phát triển Du lịch cộng đồng. Với lợi thế về tài nguyên tự nhiên phong phú bao gồm các khu vực tự nhiên còn hoang sơ rất thích hợp cho việc tổ chức các hoạt động du lịch cộng đồng tham quan, tìm hiểu, nghiên cứu, nâng cao nhận thức và kiến thức về tài nguyên, môi trường, sinh thái đồng thời người dân Ba Chẽ sở hữu